

מכללת עמק יזרעאל

בית התיאטרון של העיר אנק - מורפורק,

משמר לילה

הדאוניברסיטה העלמית

שם המרצה : מיס באטס

מגישים:

מלדיקט

פולי פארקס

תוכן עניינים

1.....מבוא

2.....רקע

3.....הפטריארך, לורד הבלוק וטינארי

4-6.....משמר לילה

7-11.....האוניברסיטה הנעלמת

I.....נספחים

מבוא

במערכת מימדים רחוקה ומשומשת, במישור כוכבי שמעולם לא נועד למעוף, שוחה לו אל העבר האינסוף צף קוסמי ענק. שמו אטיואין ועל גבו נישאים ארבעה פילי ענק המחזיקים את עולם הדיסק.

זהו עולם מסוכן וקסום שבו הכל יתכן. בעולם זה ישנם מפלצות קתוליות, מזוודות מטען קסומות אוכלות אדם ומוות רוכב על סוס לבן בשם בינקי. באמצע העולם נישאים אל עבר השמיים הרי הרמטופ בקצה העולם ישנו ים הנופל אל עבר היקום. בעולם זה ישנם מדינות, ממלכות המונהגות ע"י כוהנים הסוגדים לאל מטורף, ואימפריות אדירות בעלות כוח כמעט בלתי מוגבל.

עבודה זו תתמקד בעיר מדינה בשם אנק – מורפורק. עיר זו בת מיליון תושבים ובת אלפי שנים מנוהלת ע"י מנהיג פרקטי המושל בעירו ע"י איזון המתח בין מוקדי הכוח בעיר. כמו כן עבודה זו תתעמק בשתי גילדות מיוחדות הנמצאות בעיר.

הפטריארך והגילדות ינותחו ע"י תיאוריות מתחום ההתנהגות הארגונית אשר נלמדו במהלך הקורס¹.

¹ בעבודה זו אין התייחסות לנושא הלחץ, לא רלוונטי לארגון, ונושא הגלובליזציה במאה ה-20 מאחר וזהו ארגון דמיוני.

רקע

אנק – מורפורק, רקע/תרבות)

העיר אנק - מורפורק בת מיליון התושבים נוסדה לפני אלפי שנים ורק מערכת ביוב עתיקה הידועה אך ורק לגילדת המתנקשים מרמזת על עברה המפואר². תרבות העיר מורכבת מערב רק של תתי תרבויות נורמטיביות, המקבלות את נורמות העיר, תתי תרבויות ערכיות ותרבויות נגד רבות המנסות להפיל את משטר העיר ולשנות את הערכיה. ישנן שני ערכים עיקריים השולטים על העיר והם :

1. לעשות כמה שיותר כסף, כל הדרכים כשרות.

2. מינימום עבודה.

ערכים אלו גם קובעים את סמלי העיר שאינם דגלים או המנונים אלה רק "דולר אנק-מורפרק". השפה המדוברת בעיר הינה אנגלית בריטית, אולם יש דמויות המדברות אנגלית בניב אמריקאי, דמויות אלו נחשבות בדרך כלל למשניות ומטופשות.

גילדות אנק מורפורק

באנק מורפורק ישנן מספר רב של גילדות. פטריארך העיר (לורד וטינרי) ארגן את סדר בתוך העיר על ידי כך שטיפח את הגילדות. כל תושב העיר חייב להשתייך לאיזושהי גילדה. גילדות הגדולות אפשר להציג כחברה מפני עצמה, לגילדות אלו יש חוקים וכללים משלהם. בעד תשלום סמלי גילדה תהיה אחראית על כל תחומי החיים של החברים המשתייכים לה מלידה ועד המוות וישנן גילדות אשר לוקחות אחריות על האדם גם אחרי המוות.

הגילדה הישנה והעשיר ביותר זוהי גילדת קבצנים, הגילדה הפופולארית ביותר היא גילדת מתנקשים וגילדה הגדולה ביותר הינה גילדת גנבים. כל בתי הספר ובתי יתומים נוהלו על ידי הגילדות.

אך כמובן הלורד ויטנארי לא היסס לפרק גילדות אשר היו לא חיוניות או מסוכנות לציבור. לדוגמא גילדת הכבאים שהוצאה מחוץ לחוק אחרי תלונות מרובות. העניין הוא שאם היית קונה חוזה של האיגוד, ביתך מוגן משריפה. למרבה הצער, האתוס הכללי של אנק מורפורק בה במהרה לידי ביטוי, וכבאי האש נטו ללכת לבתיהם של לקוחות "פוטנציאלים ולהעיר הערות בסגנון של "המקום הזה נראה לי מה זה דליק".

סך הכול באנק מורפורק נספרו כ- 300 גילדות.

ממשל

לאורך השנים נוסו שיטות מגוונות של ממשל בעיר, מאנרכיה, אוליגרכיה, דיקטטורה, מונרכיה ושלטון הפטריארכים. ניתן להגיד ששלטון הפטריארכים הוא תמונת ראי של דמוקרטיה בת ימינו, הפטריארכים תופסים את השלטון בכל אמצעי אפשרי אך נשארים בשלטון בעזרת אמצעי דמוקרטי נוקשה ביותר: אם הם מקימים על עצמם יותר מדי אויבים הם יאבדו את שלטונם וסביר להניח גם את חייהם.

² המושג "עבר מפואר" הוא כמובן יחסי לתקופה שבה אלפי אנשים אולצו ע"י מספר מצומצם יותר של אנשים בעלי חרבות לבנות דברים גדולים מאבן.

הפטריארך, לורד הבלוק וטינארי

The Patrician, Lord Havlock Vetinari

(פרואקטיבי, נטיית מקיאבלי)

שיטת הממשל הנוכחית הינה שיטה מיוחדת במינה, כפי שאומרים באנק - מורפורק. דמוקרטיה איש אחד, קול אחד. וטינארי הוא האיש וטינארי הוא הקול.

הפטריארך הנוכחי, ראש משפחת וטינארי, העשירה עד תיעוב, הוא דמות גבוהה ורזה, בעלת מזג חם בערך כמו של פינגווין מת. רק מהסתכלות עליו אפשר להניח שהוא אחד מהאנשים שברשותם חתול לבן שאותו מלטף הוא ברכות ובו בזמן נשלחים אנשים למיכל הפירנאות. אך למעשה לורד וטינארי הוא פרקטי בצורה מזוויעה, הוא בהחלט נגד אלימות בלתי נחוצה אך תומך נלהב של האלימות הנחוצה ואין לו שום בעיה לגרום לאנשים הנכונים להעלם.

הוא מרבה ללבוש שחורים. זה לא שחור כמו שלבשו טובי המתנקשים, אלא הצבע השחור המפוכח, הדהוי במקצת, של אדם שאיננו רוצה לבזבז זמן בבוקר כדי לחשוב מה ללבוש. וצריך היה לקום מוקדם מאוד בבוקר כדי להקדים את הפטריארך למעשה לא היה צריך ללכת לישון בכלל.

אולם הוא היה פופולארי, באופן מסוים. תחת שלטונו, בפעם הראשונה זה אלף שנה, העיר תפקדה. אולי זה לא היה הוגן, או צודק, או דמוקרטי במיוחד, אבל זה עבד. נאמר עליו שהוא מוכן לשאת הכל מלבד דבר שיסכן את העיר.³

לורד וטינארי הוא אדם משכיל ביותר,⁴ בעברו בוגר מצטיין של גילדת המתנקשים בעל תארים רבים. בצעירותו, לאחר שסיים את תקופת לימודיו הראשונית, יצא לטיול בעולם הדיסק שבמהלכו הכיר ערפדית, כנראה היה ביניהם רומן וחילופי מידע.⁵

הפטריארך הנוכחי הוא בהחלט אישיות פרו-אקטיבית בצורה קיצונית בעלת נטיית מקיאבלי. הוא משנה את סביבתו בהתאם לצרכיו שלו ומשתמש בפתרונות פרגמטיים ביותר. בהגעתו לשלטון הבין הלורד שלהלחם בפשע בתוך העיר יהיה יעיל בערך כמו לנסות לדוג באנק. לכן אחד החידושים המרשימים שהוכנסו על ידי הלורד היה להפוך את אגודות המתנקשים והגנבים לאחראיות על הפשיעה, עם תקציב שנתי, תוכנית שנתית ומעל לכל הגנה נוקשה על התפקיד. וכך בתמורה לרמת פשע ממוצעת מוסכמת לשנה, חברי הגילדות עצמן דאגו לכך שפשעים ללא רישיון נענשו במלוא חומרת הדין, מה שבדרך כלל עירב אלה ממוסמרת. תהליך זה התחיל בזמן קצר אחרי עלייתו של האציל לשלטון. וכך עודדו את הגילדות לצאת ממחבואן ולבנות בית-גילדה גדול, ולתפוס את מקומן במשתאות האזרחים, להקים מכון להכשרה משלהם, עם קורסים על בסיס יומי ותעודות של העיר והגילדות.

³ ופנטומימאים. זו הייתה דחייה משונה, אבל זה מה יש. כל אדם במכנסיים רחבים ובעל פנים מולבנים, שניסה לעסוק באמנותו בינות לחומותיה של אנק, מצא עצמו די מהר בבור עקרבים כשעל הקיר מתנוסס השלט "תלמדו את המילים". מופעי רחוב אחרים היו חוקיים אבל היה צורך לעבור מבחן הבודק את מקצועיות האומן. לדוגמא הלהטוטנים נדרשו לעבור מבחן שבו הם מלהטטים עם 6 גרזנים חדים במיוחד וחתול חי, לא רבים ניגשו לנסות לעבור מבחן זה בפעם השנייה.

⁴ ראה נספחים.

⁵ היא למדה ממנו הרבה דברים.

משמר לילה

אם לדבר על החוק בפרט אז אפשר לציין שבתקופה המודרנית הוא יצאה מהאופנה (בכמה מאות שנים האחרונות).

ניתן לראות את שינוי במבנה הארגוני של משמר העיר כלפי פנים וגם כלפי חוץ. בביקודו המקורי של קפטן ויימס התפקידים באחריות השומרים היו: להסתובב בלילות ברחבי העיר ולצעוק כל שעה עגולה "השעה היא X והכל כשורה"⁶.

בנוסף לכך תושבי אנק מורפורק לא התייחסו לשומרי החוק כאל שוטרים, ולשרת במשמר הלילה היה אחד התפקידים הבזויים ביותר.

בהמשך ניתן לראות את השינוי המתרחש בתוך המשמר עצמו, כלומר שומרים עצמם מתחילים להתעסק בענייני החוק כמו חקירות רצח, גניבות ושומרים על תקנון המשמר שנשכח מזמן. יתרה מכך תושבי העיר מתחילים להתייחס אליהם כאל גילדת החוק האמיתית וזה מתבטא בכך שהם פונים אל השומרים עם הבעיות שנוצרות אצלם בענייני החוק ובאותו זמן נותנים כבוד לשומרים המשרתים במשמר שלפני כן לא היה קיים.⁷

סמואל ויימס (סוציו אקונימית)

החל את דרכו במשמר לילה כשוטר זוטר והתקדם בסולם הדרגות במהירות עקב עבודה מצוינת. עם עלייתו של הלורד וטינארי לשלטון מונה למפקד משמר הלילה אך עקב התפוררות המשמר החל לשים את מבטחו במשקאות אלכוהוליים מאחר ולא יאכל לשאת בעובדה שהמשמר מתפורר לנגד עיניו. נשוי באושר לליידי סיביל ראמפקין.

קפטן סמואל ויימס הוא שוטר ישר והגון ובהשוואה לתושבים האחרים אפשר להגדיר אותו כמפוכח מכול השאר. ויימס מעולם לא שאף ליותר ממה שהוא היה כבר ולא דאג לקריירה שלו. הוא הגיעה לתפקידו כקפטן במשמר העיר משום שלא היו מעומדים אחרים חוץ ממנו לתפקיד הזה.

אם להסתכל על תיאוריות האישיות אז אפשר לשייך אותו לתיאוריה הסוציו-ביולוגית, כלומר קפטן ויימס שוטר מלידה מבחינת ההתנהגות שלו, למשל הרבה אמרו אליו שאחרי שהוא ימות הוא יעצור את בורא העולם על זה שלא יצר עולם מושלם. הוא שונא את בני האצולה, היצורים הנצחיים את המתנקשים והגנבים⁸. בנוסף לכך הוא גם גזען⁹ ששונא את הטרולים, אך למרות זאת הוא מוכן לסכן את חייו ותפקידו בכדי להציל אותם ולהמשיך לשנא אותם.

סיבה השנייה התומכת בתיאוריה זו זה שאביו וגם סבו היו שוטרים במשמר העיר¹⁰. בהמשך אנו רואים שהוא ממשיך לעלות בסולם ההיררכיה, הוא ממונה למפקד העיר ומקבל דרגת האביר ולמרות האי רצון שלו להתקדם הוא ממשיך בכל זאת. ויימס נעצר בתפקיד, מעמד דוכס אנק ומשנה לפטריארך אין לו רצון להמשיך לעלות בסולם הדרגות והוא מרוצה, יחסית, משלטונו של וטינארי.

סרג'נט פרד קולון

זהו סמל טיפוסי. כלומר אם רוצים לדעת איך נראה סמל במשמר העיר ניתן פשוט להסתכל על סרג'נט קולון. קולון נשוי לאישה כבר 20 ומאחר עבודתו בלילות התקשורת היחידה ביניהם היא דרך פתקים. ילדיו נולדו כנראה מפתק משכנע במיוחד.

קולון משרת בתפקיד זה כבר כ-30 שנה. לפני שירותו במשמר העיר שירת בצבא העיר קווירס. אפשר לייחס אותו לאנשים אשר אוטומטית נהיים סמלים.

הוא מסוג האנשים אשר אינם מעוניינים בקידום התפקיד או במטלות נוספות לתפקיד הקיים, משמע מכך הוא שייך לאותם האנשים שטוב להם איפה שהם נמצאים, בתפקיד שהם מבצעים ואינם מעוניינים להתקדם בסולם ההיררכיה. באחת הזדמנויות ניתנה לו האפשרות

⁶ ואם משהו לא כשורה לברוח במהירות המרבית.

⁷ אם כניסתו של הלורד וטינארי לתפקיד הפטריארך הגילדות עצמן החלו לשמור על חבריהן ולכן רוב הזמן לא היה צורך במשמר הלילה ולכן הוא נהפך לארגון כה בזוי.

⁸ שתי גילדות אלו הן הגילדות החזקות ביותר בעיר.

⁹ בעולם הדיסק בדרך כלל אין הפליה בין שחורים ולבנים, בני הגזע הלבן והגזע השחור מתאחדים להרמוניה במלחמתם נגד הגזע הירוק.

¹⁰ אחד מאבות אבותיו אף הדיח את המלך האחרון של העיר.

לגלות יוזמה ומנהיגות אך הוא דחה את האפשרות מאחר ולפי תפיסת עולמו מנהיגות ויוזמה שייכים לקצינים.

רב"ט נובי נובס

זהו אחד השומרים הנוספים אשר משרת משמר העיר אנק מורפורק. דרגתו במשמר רב"ט.

נובי מסוג האנשים שאפשר לפגוש בכל צבא העולם. למרות הידע המעולה של תקנון המשמר הוא מנסה בכל כוחו להישאר בתפקידו הנוכחי ולא להתקדם הלאה.

גזר אירונפאונדסון (פרואקטיבי, הצבת יעדים, התניה אופרנטית, מעבר מידע בתוך ארגון)

בן אנוש אשר גדל בקהילת גמדים. את שם גזר קיבל עקב מבנה גופו האתלטי. בגיל 16 נשלח לעיר אנק מורפורק כדי שישרת במשמר העיר ויהפוך להיות "איש" כפי רצו הוריו.

גזר הוא מסוג האנשים הפרואקטיביים ולפי גישה ההתנהגותית רואים שהסביבה שבה הוא גדל השפיעה על אופיו הנוכחי כלומר הוא התחנך אצל גמדים אשר לימדו אותו להיות בן אדם מצפוני ולהאמין שכל בן אדם הוא בן אדם טוב בתוכו. בנוסף לחינוכו מצפוני גזר חסר דמיון כלשהו בדומה לכל גמד טוב.

לפי תיאורית הצבת יעדים אפשר לראות שהוא בעל מוטיבציה גבוהה מאוד, כלומר לפי יעדים המקוריים של משמר העיר זה להגן על העיר לשמור על תקנון המשמר והוא מקפיד על כך ומנסה לקיים זאת. בנוסף לכך הוא מאוד כריזמטי תושבי אנק מורפורק אוהבים אותו בגלל מי שהוא והוא מתקדם יפה בסולם ההיררכיה של תפקידים במשמר.

ניתן לראות לפי ההתנהגותו המשתנה של גזר (מאותו זמן שהוא הגיע לעיר ועד השתלבותו הסופית בתוכו) את תיאורית הלמידה על פי סקינר, כלומר "התניה אופרנטית" בעזרת החיזוקים החיוביים והשליליים. גזר מבין את ההתנהגות המקובלת בתוך המשמר. את רוב החיזוקים הוא מקבל מרב"ט נובי נובס אשר מסביר לו את הכללי ההתנהגות המקובלים במשמר עצמו וגם בעיר אנק מורפורק בכלל.

דיטריוס (סוציו-ביולוגית, התנהגותית, מסלול)

טרול. בכל המובנים המקובלים של הטרולים הוא היה טרול, אך אפילו יותר גדול במימדים שלו מהמוצק של הטרולים. אפשר להגדיר אותו כ"רחב-ידיים" מאשר כסתם ענק.

דיטריוס הוא טרול טיפוסי, בתחילת דרכו הוא מתנהג לפי גישה הסוציו-ביולוגית כלומר המראה החיצוני שלו, חוסר היכולת השכלית שלו ההתנהגות הברברית והתכונה הנוספת של טרולים שהוא מוכן בכל עת לעבוד מבחינה הפיזית. בהמשך רואים את אצלו גם את הגישה ההתנהגותית כלומר הוא לומד כללי התנהגות שונים מאלה שאפיינו אותו כמו כלל הטרולים.

תחילת הקריירה שלו מתחילה בפאב הנקרא "תוף המתוקן", שם הוא עובד כמטיח¹¹. הקריירה האמיתית שלו התחילה ב"הולי-ווד", תעשייה המתפתחת של תמונות זזות(ראי-נוע). במקום זה פגש את חברתו לעתיד אשר משפיעה אליו וגורמת לו להעלות המוטיבציה, לפי תיאורית הצרכים של מסלו הוא מתחיל לדאוג לצרכי הגדילה שלו (צרכים החברתיים, צרכי הערכה ומימוש עצמי). זה מתבטא בכך שהוא מתחיל לעבוד כשוטר במשמר אנק מורפורק ומתקדם לתפקיד של הסמל.

קבוצות במשמר לילה

¹¹ מטיח - כמו משליח אבל טרולים, במיוחד דיטריוס, עושים את זהביתר כוח.

משמר לילה עצמו הוא קבוצת עבודה פורמאלית בעלת הגדרה ברורה, אנשים באים והולכים אך משמר הלילה קיים כבר מאות בשנים.
במשמר לילה הנוכחי ישנה קבוצה חברתית המורכבת מסרגינט קולון ונובי נובס, שניהם חברים בלב ובנפש. ולמרות הבדלי הדרגות ביניהם אין ביניהם דיסטנס פיקודי כלל.

מאפייני קבוצת משמר לילה

- הרכב חברתי - בתחילת פיקודו של קפטן ויימס הקבוצה מאוד הומוגנית. כל חברי המשמר הם זכרים אנושיים בלבד. במהלך הזמן נכנסים למשמר חברים מכל תרבות, דת, גזע ומין. החל מטרוילים ועד אשת זאב.
- גודל הקבוצה משתנה תדיר מקבוצה קטנה של 4 איש גדל המשמר לעשרות שוטרים.
- נורמות – הנורמות במשמר הן בהחלט אינן קוהרנטיות, מצד אחד הנורמות הן של הליכה לפי הספר ועבודה מאומצת ביותר מאידך גיסא יש נורמות של החלקת נהלים וקבלת לפקודות סוביקטיבית.
- לכידות המשמר חזקה ביותר, המשמר מגובש ביותר תחת פיקוד המפקדים.
- קונפורמיות - מאחר והמשמר הוא הטרוגני¹² רוב הזמן לא נוצרת בו קונפורמיות ואין לחץ על היחידים לקבל את כלל הנורמות ההתנהגותיות. ורוב הזמן אין חשיבה קבוצתית.

¹² סעיף זה מתייחס לשלבים היותר מתקדמים במשמר כשהוא כבר קבוצה גדולה של אנשים, פריאמטים ויצורים אחרים אשר אינן ניתנים להגדרה.

The Unseen University – האוניברסיטה הנעלמת

רקע

האוניברסיטה הנעלמת היא מרכז הכסף באנק מורפורק וכנראה גם בכל העולם הדיסק. מטרת האוניברסיטה לעמוד כקו הגנה ראשון נגד כוחות הכישוף והכוחות האל טבעיים הנמצאים בעולם הדיסק. מייסד האוניברסיטה הוא אלברטו מאלד, ארכינשיא הראשון של הארגון. אלברטו נעלם בנסיבות מסתוריות בזמן ביצוע טקס כושל של זימון המוות. למעשה הטקס הצליח, אלברטו עשה עסקה עם המוות, שהוא ישמש כמשרתו של המוות בממלכתו וכך ימנע ממותו. לא ברור איפה העיר נגמרת ואיפה האוניברסיטה מתחילה אבל מה שכן ידוע שהאוניברסיטה משתרעת על כל מימד ידוע ולא ידוע לאדם דרך הספרייה ומרחב ס'.

האוניברסיטה הנעלמת כארגון ביורוקראטי¹³

האוניברסיטה הנעלמת הינה ארגון ביורוקראטי לכל דבר. יש בה היררכיה של תפקידים כשבראש הפירמידה עומד הארכינשיא ובבסיס הפירמידה הסטודנטים. ישנם כללים ותקנות, רובם נוגעים לזמני הארוחות באוניברסיטה וחלקם הקטן לכללי הספרייה, כמו כן כל מכשף הוא בעל כוחות מאגיים שאותם הוא לומד ומשנן מימי נעוריו. באוניברסיטה שולטת האימפרסונליות מאחר ורוב המכשפים פשוט אינם סובלים זה את נוכחותו של זה ולכן מעדיפים להישאר רוב זמנם בחדרם או לשכתם. התכתובת הרשמית שקיימת באוניברסיטה בדרך כלל מוצאת את דרכה למשרדו של הגזבר שאחראי כביכול גם על ארגונה הלוגיסטי של האוניברסיטה.

דיספונקציות ביורוקראטיות באוניברסיטה הנעלמת

אפשר להגיד שהאוניברסיטה חפה מרוב הדיספונקציות הביורוקראטיות וזאת מכמה סיבות. ראשית באוניברסיטה לא קיימת התייחסות בלתי פורמאלית לארגון וזאת משום שהמכשפים לא סובלים את נוכחותם של המכשפים האחרים (כפי שתואר לעיל). לא קיימת אינרציה ביורוקראטית מאחר והארגון מעולם לא מגשים את ייעודו ותמיד צריך להיות בקו ההגנה נגד כוחות האופל. אולם ישנו ריטואליזם בביצוע הטקסים המאגיים לדוגמה: בטקס זימון המוות לפי הכללים הרשמיים צריכים להיות נוכחים כל שמונת ראשי המסדרים והארכינשיא, הרבה פירוטכניקה ופריטים מאגיים שונים ומשונים, כשלמעשה כל מה שצריך בכדי לזמן את המוות הוא נר שחור ומכשף אחד עם הרבה רצון להגשים את מטרתו. כל הריטואליזם שהמכשפים כל כך שוקדים עליו הוא חסר תכלית ונועד אך ורק לסבך את העניין כדי שצופה מבחוץ לא יבין את מעשיהם. חוק פרקינסון אינו קיים באוניברסיטה וזאת משום שרוב המכשפים עובדים לבדם, המכשף היחיד שיש לו שני עוזרים סטודנטים הוא פונדר סטיבונס, ראש מחלקת "כישוף-מיושם-שלא-כהלכה", אך סטודנטים אלו עושים את העבודה "השחורה" במחלקה ולכן עבודתם נחוצה עד מאוד. העיקרון הפיטרי לא היה קיים באוניברסיטה הנעלמת עד להגעתו של מוסטרם רידקולי וזאת משום הדרך בה יכלו המכשפים לעלות בסולם התפקידים באוניברסיטה. הדרך היחידה שבה הצליח מכשף לעלות דרגה היא מותו של המכשף הבכיר יותר. עובדה זו גרמה למכשפים להיות טובים מאוד בתפקידם וזהירים מאוד אחרת הם נהיו מתים מאוד או נתיב עשן העולה מנעליהם. וכך כל המכשפים שישבו ברגע נתון בתפקידם היו הטובים ביותר.

בעלי התפקידים באוניברסיטה הנעלמת

באוניברסיטה קיימים שמונה מסדרי כישוף כשלכל מסדר ישנו ראש מסדר. מלבד ראשי המסדרים ישנם הדיקן, הגזבר והארכינשיא. הדיקן והגזבר נמצאים בדרגת ראשי מסדרים נוספים והארכינשיא שולט על כל הארגון.

באוניברסיטה כיהנו במשך השנים ארכינשיאים שונים ומשונים, גדולים, קטנים, מעורערים מעט בנפשם ומעורערים עד היסוד. הם היו באים, עושים את תפקידם, והיו בהם כאלה שמתו עוד לפני שהצירים הספיקו להשלים את ציור דיוקנם לתלותו באולם הגדול. סיכוייו של מכשף בכיר לזכות בתעסוקה ארוכת טווח בעולם הקסם לא היו טובים מסיכוייו של רקדן סטפס לשרוד בשדה מוקשים. השמות התחלפו חדשות לבקרים אך החשוב מכל, תמיד היה שם ארכינשיא אשר שלט בממוצע 11 חודשים. תפקידו החשוב ביותר של הנשיא מנקודת מבט גזברית היה חתימה על כל מיני דברים, ועדיף מבלי לקוראם תחילה. דוגמא טיפוסית לארכינשיא הוא גלנדר רוחשעווה ארכינשיא ה-304 של האוניברסיטה רב-מג עליון במעלתו ממסדר הכוכב הכסוף, האציל הקיסרי של הצוות הקדוש, איפסיסימוס מהדרג השמיני. נאכל על ידי תיבת מטען.

¹³ ע"פ תיאורית הארגון הביורוקראטי של מקס וובר.

אישיות חשובה נוספת באוניברסיטה הוא הספרן. הספרן בעברו מכשף נפגע בתאונת כסף והפך לארנגאוטנג במשקל 150 קילו. זהו הספרן הטוב ביותר בתולדות האוניברסיטה הוא היחיד שיודע כיצד הספרייה פועלת.

פירוט חלקי מתפקידי סגל האוניברסיטה

מוסטרום רידקולי – ארכינשיא

הארכינשיא החדש של האוניברסיטה הנעלמת. מכונה רידקולי החום. כמעט לא שהה באוניברסיטה, מחוץ לפעמים שבהן בא להחליף את בגדיו המוכתמים בבוץ. והוא גם צעק על אנשים, על הגזבר בעיקר. רגלו לא דרכה באוניברסיטה זה ארבעים שנה, ומשום מה זה נראה למכשפים רעיון טוב לבחור בו כארכינשיא.

בשנים קודמות רבו המאבקים הפנימיים בין מסדרי הקוסמות השונים. ישבו המכשפים הראשיים והחליטו, כי האוניברסיטה זקוקה לתקופה של יציבות, כך שלפחות לכמה חודשים יוכלו להמשיך

לרקום את תכניהם ומזימותיהם בשלווה. חיפוש בתיקים העלה את רידקולי החום, שלאחר שהוסמך למג דרגה 7 בגיל הצעיר להפליא 27, עזב את האוניברסיטה כדי לטפל באחוזת משפחתו הרחק בכפר. הוא נראה מושלם. המכשפים חשבו שהוא אחד כזה שיודע מה ההבדל בין עשב אחד למשנהו, ישן תחת הכוכבים ומדבר עם כל חיה ועוף. למעשה, רידקולי החום באמת דיבר אל עופות השמיים. הוא צעק עליהם. בדרך כלל זה היה משהו כמו, "עוף מפה, מנוול!"

בהגעתו לאוניברסיטה רידקולי היה תומך נלהב של תאוריית ה-X זה התבטא בכך שבתוך 12 שעות מהגעתו הציב רידקולי להקה של דרקוני ציד במזווה של המשרתים, העביר את האחריות על הציוד המשרדי על עצמו, כלומר מכשף שרצה לקבל עיפרון חדש היה צריך להציג לרידקולי את חוסר העיפרון הישן (תופעה זו גרמה לכל המכשפים והסטודנטים לקנות ציוד משרדי מכיסם הפרטי) וכמו כן רידקולי גרם לגזבר לאבד את שפיותו עקב פיקוח קפדני וצעקות מרובות. אך לאחר זמן מה אחרי שהכיר את צוות המרצים וראשי המסדרים התחיל לעבור לתיאורית ה-Y ולתת אמון בנתיניו. זאת ניתן לראות במקרים שבהם נתן אמון מוחלט באחד המרצים הזוטרים ונתן לו לערוך ניסוי מן המסוכנים ביותר ולהאציל מסמכויותיו על מכשפים נוספים. רוב הזמן רידקולי אף לא התעניין כלל בניהול האוניברסיטה, הוא לא התעניין בשום דבר שלא ניתן לצוד, לשפד, לשנות או לשיר כך שהמכשפים הזקנים יותר יצטרכו לחפש את המילים במילון.

כמו כן ברגע שהופיע רידקולי על מפתן האוניברסיטה נפסק הטיפוס בסולם הדרגות באוניברסיטה וזאת מכיוון הנטייה של הארכינשיא לישון עם עין אחת פקוחה וקשת דרוכה מתחת לכרית. ובכך גרם להתרככות המכשפים ושובו של העיקרון הפיטרי.

הדיקן (מסלו)

הדיקן הנוכחי ידוע בכינויו שני-כסאות וזאת משום שהוא כה שמן. כמו רוב המכשפים המוטיבציה העיקרית שלו היא הארוחה הדשנה ביותר והמיטה הרכה ביותר. אלו הם הדברים שהוא לעולם לא יהיה מוכן לוותר עליהם ויהי מה.

הדיקן בשנות השבעים לחייו ומרגיש שחייו רק החלו והוא די כעוס על עובדה זו. הדיקן הוא דוגמא מצוינת לאדם הנוהג לפי מדרג הצרכים של מסלו. הדיקן מקפיד מאוד על צרכיו הפיזיולוגיים לעולם לא מפספס ארוחה ואוהב להתחמם ליד האח. צורכי הביטחון שלו מסופקים תמיד והריאה לכך העובדה שעודנו חיי (מכשפים לא זהירים לא שורדים זמן רב בין כותלי האוניברסיטה). את שנותיו כסטודנט העביר בלימוד מרובה בכדי להשתייך לציבור הסטודנטים לכישוף (צורך ההשתייכות) ובגלל הצטיינותו אף זכה להערכה הן (צורכי הערכה). גם צרכיו הקוגניטיביים מולאו רוב הזמן, הדיקן אוהב לחקור וללמוד את יסודות הכישוף ונהנה מכישוף באופן כללי. צרכיו האסתטיים של הדיקן ממולאים לרוב גם כן, לדוגמא כשלעיר הגיעה אופנת מוזיקה עם אבנים¹⁴ הוא היה בין הראשונים ששם שומן חזיר בשיער (כתחליף לגיל) וצבע את חדרו בשחור, הוא מאוד אוהב את כל הקישוטים והפירטכניקה סביב טקסי הכישוף. הצורך למימוש העצמי שלו לא ממומש באופן מלא וזאת משום שרצונו של הדיקן להיות הארכינשיא של האוניברסיטה אך מאחר והתפקיד תפוס ע"י רידקולי הדבר היחיד שהדיקן יכול לעשות זה לרטון ולהתפאר בעובדה שבמבחני הסיום שלו קיבל 3 נקודות יותר מרידקולי.

¹⁴ Music With Rocks – פרודיה למוזיקת רוק.

גזבר (מרכיבים אישיותיים)

פרופסור אא דינבידי, M.Coll, B.Occ., D.Thau, DM(7th), אך כמו רוב בעלי התפקידים הידועים על פי כינויים כך גם פרופ' דינבידי ידוע כגזבר. הגזבר הוא איש שקט ומופנם שלקח את תפקידו בגלל שהתחרות על תפקיד זה הייתה מועטה עד לבלתי קיימת. הרבה מכשפים רוצים להיות ראשי מסדרים או ארכינשיא אך אחד לא רוצה לשבת במשרד מלא ניירת ולחבר טורים של מספרים בלתי הגיוניים. לכן תפקיד זה התאים בצורה מושלמת לפרופ' דינבידי שציפה להעביר את חייו בימים שקטים המנוהלים על מי מנוחות בלי לחפש עקרבים נסתרים בפיגי'מה או פגיונות בידי הסובבים אותו, אך לצערו של הגזבר זמן קצר אחרי מינויו התמנה רידקולי לתפקיד הארכינשיא. גישתו של רידקולי שחקה את שארית שפיותו של הגזבר עקב הלחץ המתמיד שבו היה שרוי. תחילה התחיל לחשוב עצמו לאנורקטי, למרות העובדה שהתקיים כמעט ללא אוכל ועל עצביו בלבד, וזאת מכיוון שכל פעם שהסתכל בראי ראה אדם שמן, האמת היא שזהו היה רידקולי שנוף וגידף אותו. לאט לאט איבד הגזבר את שפיותו לגמרי ובשביל לשמור עליו במצב הקרוב ביותר לשפיות נוסו עליו מנות של "גלולות צפרדעים מיובשות", גלולות אלו הן בעצם סו הזיה (הלוצגן) וההזיות גרמו לגזבר להיות שפוי יותר. למרות היותו של הגזבר מנותק מהמציאות כישורו עם מספרים נותר יציב וחזק והיחיד בעולם הדיסק המכיר את המונח "מתמטיקה וירטואלית" וזאת משום שרוב זמנו הוא מבלו בעולמות וירטואליים.

לפי תאוריית חמשת הגורמים האישיותיים מתאים פרופ' דינבידי בצורה מושלמת לתפקידו. בגורם המוצפניות הוא נמצא הקוטביות של הזהירות והאחריות הקיצוניות ביותר הוא אינטרבנטי ולכן אין לו שום בעיה עם עבודה ללא אנשים, למרות שמימד הנחמדות אינו מהווה שיקול מקצועי כלשהו ניתן להתייחס לדימוי של הגזברים בכללי שנחשבים בדרך כלל כאנשים נחמדים יחסית והגזבר הנוכחי הוא בהחלט כזה. הגזבר הינו נזיריטי בהחלט אך ככל שהוא יותר נזיריטי כך עולה כשרונו בעבודה עם מספרים ולכן זה אינו פוגע בעבודתו אלא רק משפר אותה. את הגורם החמישי, פתיחות לחוויות, ניתן להמחיש ב בעובדה שהחוויה המסעירה שהגזבר מוכן לסבול היא ביצה לא מבושלת כראוי ולכן גם במימד הזה ניתן לראות שהגזבר מתאים באופן מושלם לתפקידו.

פונדר סטיבונס (פרואקטיבי, ניטור עצמי)

פונדר הוא המכשף הזוטר והצעיר ביותר באוניברסיטה וזה גורם לו להיות אישיות פרו-אקטיבית בכדי להוכיח את יכולותיו. ראשו נמצא בחיפוש מתמיד אחרי אמיתות והמצאות חדשות. המצאתו המוצלחת ביותר היא Hex מחשב היחיד בעולם הדיסק ולכן פונדר גם משמש מפתח, מנתח ומיישם מערכות מידע בעולם הדיסק. רמת הניטור העצמי של פונדר מאוד גבוהה הוא יכול להסתדר עם כל קהל, החל מסטודנטים ועד לראשי המסדרים. הוצע לסטיבונס תפקיד עוזר אל האבולוציה אך הוא התפטר אחרי כמה שעות בתפקיד כשגילה שמטרת האבולוציה היא האדם. ולא האדם.

ספרן (פרואקטיבי)

ספרן האוניברסיטה הנעלמת ידוע ברחבי העיר לא בשל מסירותו לתפקידו, שבהחלט ראוי לציון ולשבח, אלא בשל היותו אורנגאוטן במשקל 150 קילו. התפוצצות מאגית שינתה את צורתו מאדם לצורתו הנוכחית לפני שנים רבות, אך למרות זו הוא מרוצה ממצבו כל בעיותיו הפילוסופיות כאדם נפתרו והוא לא מביט אחורה או ליתר דיוק למטה. לעתים פונים לספרן בשם "קוף שעיר" אך כל אדם יכול לעשות את זה אך ורק פעם אחת משום שאדם הזוכה לשרוד התקפה חסרת רסן של 150 ק"ג של שרירים זוכר היטב את השיעור. רוב הזמן ניתן למצוא אותו תלוי ממדפי הספרים מעביר מסדר ומרגיע את ספריו. למרות שנהפך לפרימיט כאדם בוגר הספרן עדיין מאמין ב-Hogfather¹⁵ וכל Hogwatch¹⁶ הוא תולה את אחד מגרבי הגזבר. בקשותיו Hogfather אינן גדולות הוא מבקש כרטסיות, סימניות ובולים וזאת עקב הניהול של רידקולי על הציוד המשרדי. הספרן הינו גם אזרח למופת באחד הניסיונות להפיל את לורד וטינארי מתפקידו הצטרך הספרן למשמר העיר ותרם את חלקו בהצלת העיר מהדרקון שזימנו המורדים. אך גם כשהוא עוסק בדברים אחרים הספרייה היא בראש מעיניו.

בזמנו הפנוי מבלה הספרן ב"תוף המתוקן" תוך כדי שתיה של כמויות אייל עצומות ולבמשחקים במכונה המכאנית אשר בה אתה אמור לירות אבנים על בובות חייזרים.

¹⁵ סנטה קלאוס של עולם הדיסק.

¹⁶ חג המזכיר את חג המולד.

הספרייה ו-Hex

הספרייה הינה האוסף הגדול ביותר של טקסטים על קסמים שנמצא במקום כלשהו במולטי-יקום. אלפי כרכים של חוכמת הנסתר שמכבידים על מדפיה. נהוג לומר שכמויות גדולות של קסם וידע יכולות לעוות בצורה רצינית את העולם הפיזי¹⁷, שהספרייה לא מצייתת לכללים הרגילים של מרחב וזמן. נאמר עליה שהיא נמשכת לנצח ואפשר לשוטט במשך ימים בינות למדפים המרוחקים, ששבטים אבודים של סטודנטים למחקר אי-שם בתוכה, שדברים מוזרים ארבו בגומחות נשכחות והיו לטרף לדברים אחרים, מוזרים אף יותר. סטודנטים נבונים שחיפשו כרכים מרוחקים, דאגו להשאיר סימוני גיר על המדפים כששוטטו לעומקה של האפילה המעופשת ואמרו לחבריהם לבוא ולחפש אותם אם לא יוחזרו עד ארוחת הערב. הספרייה משתרעת גם למרחב ס', מרחב שבו מתחברים כל הספריות בכל הזמנים ורק ספרנים שעברו הכשרה מיוחדת יכולים להיכנס למרחב זה.

Hex הוא המחשב היחיד בעולם הדיסק. הוא מפותח תחת עינו הצופה של פונדר סטיבונס. Hex מופעל ע"י "initializing the GBL"¹⁸, פעולה זו משחררת מיליוני נמלים לתוך רשת צינורות המנותבים ע"י המדבקות "תל-נמלים בפנים"¹⁹. עכבר בנה את ביתו באמצע המערכת המסובכת ולמעשה אינו עושה דבר אך בכל פעם שמגרשים אותו Hex מפסיד לעבוד. כמו כן Hex שובת מעבודתו עם הודעת שגיאה "Mine!!! Waah!!!!" בכל פעם שמסירים FTB²⁰. סטיבונס חושב מדי פעם ש-Hex תבוני אך מבטל מחשבות אלו בטענה ש-Hex רק חושב שהוא תבוני. Hex מקבל פעולה שאינו יכול לפתור הוא יכול להדפיס הודעות שונות ומשונות לדוגמא:

- ++????++ Out of Cheese Error. Redo From Start.
- Mellon Mellon Mellon.
- +++ Divide By Cucumber Error. Please Reinstal Universe And Reboot+++

יחסי סטודנטים – מרצים

צוות המרצים מודע לרצונם של הסטודנטים ולכן מנסים המרצים לבוא במגע המינימאלי אם כלל תלמידיהם. חלק מהמרצים אף פוחד מהסטודנטים עד כדי כך שכל פעם שהמרצה שומע שהסטודנטים מגיעים, מתחבא המרצה בארון המטאטאים הקרוב ביותר למקום הימצאו. חלק אחר של צוות המרצים סולד מהסטודנטים, ארכינשיא מוסטרום רידקולי בהחלט אחד מהם. לפי טענתו הוא יכול לנהל את האוניברסיטה בצורה מופתית לולא הסתובבו הסטודנטים בין רגליו. באחד הפעמים שניכנס למעבדתו של פונדר סטיבונס וראה את עוזריו נבהל רידקולי מהעובדה שסטודנטים "שורצים" באוניברסיטה ונזף בפונדר אבל לבסוף התרצה ואמר ששני סטודנטים לא יוכלו להביא לנזק חמור מדי.

יחסי צוות האוניברסיטה ולורד וטינארי

רוב הזמן התנהלו יחסיהם של שני הצדדים על מי מנחות ע"פ "חייה ותן לחיות", למרות שרידקולי חשב על הלורד כפלמינגו טורף, כלומר פלמינגו שחור וטורף עם סבלנות של סלע, איש מהם לא הפריע אחד לשני ומדי פעם נזקק לורד וטינארי לשירותיהם של המכשפים למטרה מסוימת. אך לפעמים הייתה מתעוררת בעיה עקב חילוקי דעות בין הלורד וטינארי לראשי האוניברסיטה כמו במקרה שבו דרש הלורד וטינארי מהמכשפים לשלם מיסים לקופה הציבורית. השיחה שהתנהלה מובאת להלן:

- המכשפים טענו, שכמשרתי האמת הנעלה, הם אינם נתינים של החוקים הארציים של העיר.
- הפטריארך אמר, שאכן, זהו המקרה אבל לכל הרוחות הם ישלמו את מסיהם כמו כל אחד אחר.
- המכשפים אמרו, שכהולכים אחר אור הדעת הם אינם חבים דבר לאף בן תמותה.
- הפטריארך אמר, שיכול להיות שגם זה נכון אבל הם חייבים לעיר 200 דולר בשנה לראש. המשולמים כל רבעון.
- המכשפים טענו, שהאוניברסיטה עומדת על קרקע מאגית ולכן פטורה ממיסוי, ובכל מקרה לא ניתן לגבות מס על ידע.

¹⁷ המשוואה הרלוונטית היא ידע=כוח=אנרגיה=חומר=מאסה, ע"פ התייחסותו של טרי פראציט למשפטו של אינשטיין $E = MC^2$.

¹⁸ פונדר מודה שמשמעות הביטוי היא "pulling the Great Big Lever".

¹⁹ "Anthill Inside" – משחק מילים של המחבר עם הלוגו של חברת המעבדים אינטל "Intel Inside".

²⁰ Fluffy Teddy Bear.

- הפטריארך אמר, ניתן וזה 200 דולר לראש, אם "לראש" מהווה בעיה הסרת הראש ניתנת לארגון.
 - המכשפים אמרו, שהאוניברסיטה מעולם לא שילמה מיסים לרשות מוניציפאלית.
 - הפטריארך אמר שהוא לא מתכוון להישאר מתורבת לאורך זמן²¹.
 - המכשפים שאלו, ומה עם התנאים המקלים?
 - הפטריארך ענה, שהוא מדבר על התנאים המקלים והם לא רוצים לדעת על התנאים המכבידים.
 - המכשפים אמרו, שהיה שליט, הו, במאה של השפירית, שניסה להגיד לאוניברסיטה מה לעשות. הפטריארך מוזמן לבוא להביט בו אם הוא חשק בכך.
 - הפטריארך ענה שהוא יבוא. הוא באמת יבוא.
- בסופו של דבר הוסכם שאנשי האוניברסיטה לא ישלמו מיסים אך ישלמו מדי שנה תרומה מרצונם החופשי בלבד של 200 דולר לראש, ללא דעות קדומות, *mutatis mutandis*²², ללא אילוצים. למטרות אזרחיות ומקובלות על שימור הסביבה בלבד.

²¹ משחק מילים בשפה האנגלית "מוניציפאלי" ו"מתורבת" הינן מילה אחת "Civil".

²² לטינית – " עם השינויים המחייבים".

נספחים

תארים באוניברסיטה הנעלמת:

1. Bachelor of Thaumatology (B.Thau)
2. Bachelor of Magic (B.Mgc)
3. Bachelor of Sortilege (B.S)
4. Bachelor of Magianism (B.Mn)
5. Bachelor of Divination (B.D)
6. Bachelor of Civil Lore (B.C.L)
7. Bachelor of Applied Theurgy (B.Ap.Th)
8. Bachelor of Impractical Necromancy (B.Im.N)
9. Bachelor of Fluencing (B.F)
10. Bachelor of Amulets and Talismen (B.Am.Ta)
11. Bachelor of Cabbalistic Rites (B.C.R)
12. Bachelor of Hyperphysical Chiromancy (B.H.Ch)
13. Bachelor of Esoteric Occultism (B.Es.O)
14. Bachelor of Eldritch Lacemaking (B.Ei.L)
15. Master of Thamatology (M.Thau)
16. Master of Magic (M.M)
17. Master of Sortilege (M.S)
18. Master of Magianism (M.Mn)
19. Master of Divination (M.D)
20. Master of Civil Lore (M.C.L)
21. Doctor of Thaumatology (D.Thau)
22. Doctor of Magic (D.M)
23. Doctor of Sortilege (D.S)
24. Doctor of Magianism (D.Mn)
25. Doctor of Gramarye (D.G)
26. Doctor of Divination (D.D)
27. Doctor of Civil Lore(D.C.L)
28. Doctor of Magical Philosophy (D.M.Phil)
29. Doctor of Morbid Spellbinding (D.M.S)
30. Doctor of Condensed Metaphysics (D.C.M)
31. Doctor of Wizardry (D.W)

תארו של הלורד וטינארי:

- A) Doctor of Medicine and Applied Pathology
- B) Doctor of Music
- C) Doctor of Gods' Studies
- D) Master Assassin
- E) Master of Political Expediency
- F) Master of Alchemical Science
- G) Member of the Institute of Dance and Department
- H) Pachelor of Political Expediency
- I) Diploma of Physical Education